

INFORMACIJA
O PRISTUPANJU CRNE GORE DESETOJ RUNDI EVROPSKOG DRUŠTVENOG
ISTRAŽIVANJA EVROPSKOG KONZORCIJUMA ISTRAŽIVAČKIH INFRASTRUKTURA
(ESS ERIC)

Jedan od strateških prioriteta Ministarstva nauke jeste unapređenje kvaliteta istraživanja u oblasti društvenih nauka i povezivanja crnogorske akademske zajednice i institucija sa prestižnim evropskim i svjetskim akademskim mrežama. Ovaj prioritet utvrđen je Strategiji naučnoistraživačke djelatnosti 2017-2021, u Cilju 5.2. Unapređenje međunarodne saradnje i umrežavanja > 5.2.2. Jačanje saradnje sa renomiranim međunarodnim partnerima i velikim istraživačkim infrastrukturama, kao i u Reviziji Mape puta za istraživačku infrastrukturu 2019-2020.

Evropsko društveno istraživanje je najobuhvatnije međunarodno komparativno istraživanje društvenih pojava u Evropi, u kojem učestvuje 31 zemlja Evrope, a koje se u kontinuitetu sprovodi od 2001. godine. Zajedno sa bazama podataka u kojima se pohranjuju svi prikupljeni podaci zemalja članica, sa mogućnošću pristupa u naučne svrhe, Evropsko društveno istraživanje je u isto vrijeme i istraživačka infrastruktura sa sjedištem u Londonu i pripada Evropskom konzorcijumu istraživačkih infrastruktura (ESS ERIC). Nalazi se na ESFRI listi najznačajnijih evropskih infrastruktura (landmark status).

Nakon uspješnog okončanja Devete runde istraživanja i pohvala koje je Crna Gora dobila povodom uključenja u ESS od strane Evropske komisije, što je zabilježeno i u Izvještaju o napretku Crne Gore za 2019. g, Ministarstvo nauke pokrenulo je proceduru pridruživanja Crne Gore Desetoj rundi istraživanja, u statusu gosta. Generalna skupština ESS ERIC potvrdila je pristup Crne Gore Desetoj rundi Evropskog društvenog istraživanja u aprilu 2020. godine. Crna Gora time ponovo dobija pristup jedinstvenom, metodološki i teorijski najutemeljenijem međunarodnom istraživanju u oblasti društvenih nauka, kao i infrastrukturi podataka.

Crna Gora je po prvi put u ovom istraživanju učestvovala u prethodnoj, Devetoj rundi, a podaci koji su prikupljeni objavljeni su u maju 2020. godine. Time su istraživačkoj i široj društvenoj zajednici postali dostupni komparativni podaci za Crnu Goru, kao i za ostale učesnice ESS: <https://www.europeansocialsurvey.org/data/>.

Podaci ESS-a jedan su od najvažnijih resursa koje koriste istraživači u društvenim naukama za komparativno proučavanje društvenih pojava, kao što su povjerenje u institucije, pitanja religijske orijentacije, nacionalnog i etničkog identiteta, standarda života, diskriminacije, migracija, odnos prema demokratiji, ideološkim pozicijama i slično. Upotreba podataka iz istraživanja takođe može da posluži i kao izvor za formulisanje raznih politika i prijedloga na nacionalnom nivou i šire.

Pristupanjem ovoj relevantnoj istraživačkoj infrastrukturi Crna Gora se pozicionirala na društveno-istraživačkoj mapi Evrope i svijeta i postala predmet interesovanja istraživača iz Evrope pod okriljem najuglednijeg evropskog naučnog projekta iz društvenih nauka sa visokim metodološkim standardima i sa preko 130,000 registrovanih korisnika. Pored toga, crnogorski istraživači dobili su priliku da unapređuju svoja istraživanja u saradnji sa

istraživačima iz drugih država uključenih u istraživanje, da učestvuju na konferencijama, obukama i razmjeni znanja sa kolegama iz ostalih članica.

ESS je akademski utemeljeno multinacionalno istraživanje koja se sprovodi širom Evrope od njegovog osnivanja, tj. od 2001. godine. Istraživanje mjeri stavove, uvjerenja i obrasce ponašanja različitih populacija u više od trideset zemalja svake dvije godine. Glavni ciljevi istraživanja su:

- utvrđivanje stabilnosti i promjena u društvenoj strukturi, uslova života i stavova građana u Evropi i tumačenje promjena socijalne, političke i moralne strukture Evrope;
- postizanje viših standarda rigoroznosti u međudržavnim istraživanjima u društvenim naukama;
- uvođenje snažnih indikatora nacionalnog napretka, zasnovanih na percepcijama i stavovima građana o ključnim aspektima njihovih društava;
- podrška obukama evropskih društvenih istraživača u komparativnom i kvantitativnom mjerenju i analizama;
- unapređenje vidljivosti i širenja podataka o društvenim promjenama između akademske zajednice, kreatora politika i šire javnosti.

ESS-om upravlja Generalna skupština, koja odlučuje o prijemu novih punopravnih članica, posmatrača i članica u statusu gosta. Pristupanjem, zemlje članice su dužne da odrede nacionalnog koordinatora koji će dobiti potpun pristup uslugama koje pruža naučni tim ESS-a u vezi sa sprovođenjem Desete runde istraživanja u periodu od 1. juna 2020. godine do 31. maja 2021. godine. Na osnovu podrške od strane stručnog tima ESS-a, kao i dobijanja svih neophodnih instrumenata za obavljanje istraživanja, nacionalni koordinatori su dužni da prati tok istraživanja i prisustvuje sastancima ESS ERIC Forumu nacionalnih koordinatora. Pored navedenog, država članica, koja nema pravo glasa u statusu gosta, dužna je da informiše Generalnu Skupštinu ESS-a o svom predstavniku/ci koji će prisustvovati sastancima Generalne skupštine po odluci predsjedavajućeg. Crna Gora je na osnovu javnog poziva imenovala prof. dr Oliveru Komar za nacionalnu koordinatorku ESS istraživanja, a za predstavnika u Generalnoj Skupštini od strane Crnogorske akademije nauke i umjetnosti predložen je prof. dr Ilija Vujačić.

Kontribucija Crne Gore za dvogodišnje članstvo u ESS ERIC iznosi 43.710,00 eura, koja se uplaćuje u dvije rate za period od 2020. do 2021. godine. Pored toga, država članica finansira troškove istraživanja i koordinacije na nacionalnom nivou.

Ministarstvo nauke pruža podršku u vidu plaćanja godišnje članarine, kao i logističku podršku, a sve u cilju unapređenja akademskih istraživanja, jačanja naučne zajednice i njenog razvoja, prosperiteta i umrežavanja u skladu sa evropskim tokovima i principima EU u nauci i istraživanju.

Pristupanjem u članstvo u statusu gosta u ESS ERIC, Vlada Crne Gore/Ministarstvo nauke se obavezuje da će za dvogodišnji period Desete runde istraživanja (1. jun 2020. godine – 31. maj 2021. godine) platiti dvogodišnju kontribuciju u iznosu od 43.710,00 eura i pokrivati troškove istraživanja i koordinacije na nacionalnom nivou u iznosu od 34.079,60 eura, u skladu sa planiranim budžetom.

Uplate kontribucija uplaćuju se sa Programa: Nauka, sa pozicije 4195 - Kontribucije za članstvo u domaćim i međunarodnim organizacijama, dok bi se finansiranje troškova istraživanja i koordinacije na nacionalnom nivou vršilo sa stavke 4147 - Konsultantske usluge, projekti i studije.